

**Аҳмад Фарғоний номидаги вилоят ахборот-кутубхона маркази
ахборот-библиография бўлими**

**Адабиётшунос олим, Ўзбекистон Қахрамони
Озод Шарафиддинов
(1929-2005)**

ТАВСИЯВИЙ РЎЙХАТ

Фарғона – 2020

Озод Шарафиддинов (1929-2005)

Адабиётшунос олим Озод Шарафиддинов 1929 йил 1 мартда Қўқон яқинидаги Охунқайнар қишлоғида туғилган. Тошкентдаги 14-ўрта мактабни, Ўрта Осиё Давлат Университети (ҳозирги Ўзбекистон Миллий Университетини) тугатган. Озод Шарафиддинов Ўзбекистон миллий Университетида профессор, “Тафаккур” журнали бош муҳаррир ўринбосари, “Жаҳон адабиёти” журналининг бош муҳаррири лавозимларида ишлаган.

Озод Шарафиддинов поэзия муаммолари билан шуғулланиди, ўзбек шеърлари ва унинг ҳолати ҳақида адабий-танқидий мақолалар ёзди. Ўша даврда илмий-ижодий, адабий-танқидий изланишлари “Замон. Қалб. Поэзия” асарида ўз аксини топган.

XX асрнинг 60-80 йилларида у Чўлпон ҳаёти ва ижодини тарғиб қилишга интилди. Озод Шарафиддинов ўзбек адабиётининг Ойбек, Ғафур Ғулوم, Абдулла Қаҳҳор, Мақсуд Шайхзода, Миртемир, Зулфия сингари намояндалари ҳақида адабий портретлар яратди: “Истеъдод жилolari”, “Адабий этюдлар”, “Абдулла Қаҳҳор”, “Биринчи мўъжиза” шулар жумласидандир.

Олим ижодида ўзга адабиётлар намояндалари ижоди ҳақида яратилган “Яловбардорлар” адабий-танқидий очерклар китоби муҳим ўрин эгаллайди.

Мустақиллик йилларида Озод Шарафиддинов ҳам адабий танқидчи, ҳам таржимон, ҳам жамоат арбоби сифатида улкан ишларни амалга оширди. “Чўлпон”, “Чўлпонни англаш” китоблари, “Эътиқодимни нега ўзгартирдим” асарларида мунаққиднинг эстетик принциплари акс этган. Кейинги йилларда Озод Шарафиддинов ўзбек адиблари, маданият-санъат арбоблари, олимлар ҳақида ўнлаб мақолалар ёзди.

Озод Шарафиддинов ижодининг чўққиси “Ижодни англаш бахти” китобидир. Унда ўзбек адабиётининг жаҳон адабий жараёнида тутган ўрни ва илмий-маънавий ўзанлари тадқиқ этиб берилган. Озод Шарафиддинов таржима санъатига танқидчилик концепциясини олиб кирди. Л. Толстойнинг “Иқрорнома”, П. Коэлонинг “Кимёгар”, А. Севеланинг “Тўхтатинг самолётни, тушиб қоламан” асарларини ўзбек тилига таржима қилди.

Озод Шарафиддинов Беруний номидаги Давлат Мукофоти лауреати, “Буюк хизматлари учун”, “Меҳнат шухрати” орденлари соҳиби. 2020 йил 23 августда Озод Шарафиддиновга “Ўзбекистон Қаҳрамони” унвони берилди.

Озод Шарафиддинов 2005 йил 76 ёшида вафот этди.

Озод Шарафиддинов китоблари:

Ўзбек тилида

1. Шарафиддинов, О. Довондаги ўйлар: монография /О. Шарафиддинов; Муҳарр. А. Расулов. – Тошкент: Маънавият. – 2004. – 528 б.
2. Шарафиддинов, О. Абдулла Қаҳҳор: Ҳаёти ва ижодий фаолияти ҳақида лавҳалар /О. Шарафиддинов; Муҳарр. А. Дилмуродов. – Тошкент: Ёш гвардия. – 1988. – 256 б.
3. Шарафиддинов, О. Домлалар /О. Шарафиддинов; Муҳарр. С. Аҳмедов. – Тошкент: Маънавият. – 2009. – 280 б.
4. Шарафиддинов, О. Чўлпон: Шоир ҳақидаги ривоятлар ва ҳақиқатлар /О. Шарафиддинов; Муҳарр. Е. Лукьянова. – Тошкент: Чўлпон. – 1991 (1-босмаҳона). – 112 б.
5. Шарафиддинов, О. Гўзаллик излаб: Адабий-танқидий мақолалар /О. Шарафиддинов; Муҳарр. Н. Қиличев. – Тошкент: Ғофур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти. – 1985. – 224 б.
6. Шарафиддинов, О. Биринчи мўъжиза: Адабий - танқидий мақолалар /О. Шарафиддинов. – Тошкент: Ғофур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти. – 1979. – 463 б.
7. Шарафиддинов, О. Мустафо Чўқай, Чўлпон, Отажон Ҳошим: Ҳаётий лавҳалар, ҳужжатлар, ривоятлар /О. Шарафиддинов; Муҳарр. Ш. Эргашева. – Тошкент: Шарқ. – 1993. – 144 б.
8. Шарафиддинов, О. Ҳақиқатга садоқат: Адабий-танқидий мақолалар /О. Шарафиддинов; Муҳарр. Ж. Сувонкулов. – Тошкент: Ғофур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти. – 1989. – 416 б.
9. Шарафиддинов, О. Чўлпонни англаш /О. Шарафиддинов; Муҳарр. А. Самад. – Тошкент: Ёзувчи. – 1994 (Матбуот). – 47 б.

Журнал:**2005**

10. Расулов, А. Тарбиячи, танқидчи, таржимон: [Ўзбекистон Қаҳрамони Озод Шарафиддинов ижоди ҳақида] /А. Расулов //Тил ва адабиёт таълими. – 2005. – № 6. – Б. 86-88.

2009

11. Назаров, Б. Озод Шарафиддинов ижоди ва ҳозирги ўзбек танқидчилигининг илмий-назарий масалалари: /Б. Назаров // Ўзбек тили ва адабиёти. – 2009. – № 3. – Б. 3-11.
12. Норматов, У. Мунаққид жасорати: [Озод Шарафиддинов таваллудининг 80 йиллигига] /У. Норматов //Тил ва адабиёт таълими. – 2009. – № 4. – Б. 69-76.
13. Ризаев, Ш. Озод Шарафиддиновнинг бадий-эстетик олами: [Адабиётшунос олим, танқидчи, Ўзбекистон Қаҳрамони Озод Шарафиддиновнинг бадий-эстетик қарашлари ҳақида] /Ш. Ризаев //Шарқ юлдузи. – 2009. – № 4. – Б. 126-139.

2010

14. Курбон Ш. Озод Шарафиддинов сабоқлари: [Шоир ҳаётидан] /Ш. Курбон //Жаҳон адабиёти. – 2010. – № 10. Б. 122-126.

2012

15. Йўлдошев, Н. Ёниқ қалб мунаққиди: [Атокли мунаққид Озод Шарафиддинов ижоди ҳақида] /Н. Йўлдошев //Шарқ юлдузи. – 2012. – № 1. Б. 152-155.

2016

16. Унар Г. Шарафли умр манзаралари: [Одил инсон, заҳматкаш олим Озод Шарафиддинов ҳақида ўзбек ёзувчиларининг қайдлари берилган] /Г. Унар //Ёшлик. – 2016. – № 8. Б. 19-21.

Газета:**2008**

17. Расулов, А. Олим умрининг юлдузли онлари: [Ўзбекистон Қаҳрамони, адабиётшунос олим Озод Шарафиддиновнинг 80 йиллиги олдидан] /А. Расулов //Халқ сўзи. – 2008. – янв. – Б. 4.

2009

18. Норматов, У. Озод юртнинг чин фарзанди: [Адабиётшунос олим Озод Шарафиддинов таваллудининг 80 йиллигига] /У. Норматов //Халқ сўзи. – 2009. – 11 март. – Б. 4.
19. Ёқубов, О. Иродасига қойил қолганман: Адабиётшунос Озод Шарафиддинов [Озод Шарафиддинов таваллудининг 80 йиллиги] /О. Ёқубов //Ўзбекистон адабиёти ва санъати. – 2009. – 23 янв. – Б. 4.
20. Алимбеков, А. Устоз ҳаёти-ёшларга сабоқ: [Озод Шарафиддинов таваллудининг 80 йиллиги] /А. Алимбеков //Маҳалла. – 2009. – 11 март. – Б. 4.
21. Воҳидов, Э. Устоз сийратига чизгилар: [Ўзбекистон Қаҳрамони, адабиётшунос олим Озод Шарафиддинов суратига чизгилар] /Э. Воҳидов //Ватанпарвар. – 2009. – 20 март. – Б. 21.
22. Ғофуров, И. Меҳр ва садоқат: [Ўзбекистон Қаҳрамони, адабиётшунос олим Озод Шарафиддинов ҳақида] /И. Ғофуров //Қишлоқ ҳаёти. – 2009. – 10 март. – Б. 4.
23. Жабборов, Н. Дилидаги тилида эди: [Ўзбекистон Қаҳрамони, адабиётшунос олим Озод Шарафиддинов ҳақида] /Н. Жабборов //Ўзбекистон адабиёти ва санъати. – 2009. – 30 янв. – Б. 4.

24. Мирзо Т. Бош муҳаррир: [Озод Шарафиддиновнинг 80 йиллигига] /Т. Мирзо //Ўзбекистон адабиёти ва санъати. – 2009. – 4 янв. – Б. 4.
25. Назаров, Б. Устоз ибрати: [Ўзбекистон Қаҳрамони, адабиётшунос олим Озод Шарафиддинов ижоди ҳақида] /Б. Назаров //Маърифат. – 2009. – 11 март. – Б. 12.
26. Расулов, А. Озод Шарафиддиновни англаш: /А. Расулов //Хабар. – 2009. – 13 март. – Б. 13.
27. Расулов, А. Олим умрининг юлдузли онлари: [Ўзбекистон Қаҳрамони, адабиётшунос олим Озод Шарафиддиновнинг 80 йиллиги олдида] /А. Расулов //Ватанпарвар. – 2009. – 30 янв. – Б. 21.
28. Тоир, М. Сиз саботга тимсол эдингиз: [Ўзбекистон Қаҳрамони, адабиётшунос олим Озод Шарафиддиновнинг 80 йиллиги олдида] /М. Тоир // Хуррият. – 2009. – 11 март. – Б. 1,3.
29. Шарафиддинов, О. Олим умрининг юлдузли онлари: [Абдуғафур Расулов Озод Шарофиддиновнинг 80 йиллиги олдида] /Шарафиддинов О. //21 аср. – 2009. – 8 янв.
30. Шарафиддинова, М. Буюк китобсевар: [Адабиётшунос олим Озод Шарафиддиновнинг кутубхонаси ҳақида] /М. Шарафиддинова //Китоб дунёси. – 2009. – ноябрь. – Б. 6.
31. Солижонов, И. Умримнинг масрур кунлари: [Ўзбекистон Қаҳрамони, адабиётшунос олим Озод Шарафиддиновнинг 80 йиллиги олдида] /И. Солижонов //Қалб садоси. – 2009. – март. – Б. 14

2010

32. Шарафиддинов, О. Ўлсам айрилмасман кучоқларингдан: [Озод Шарафиддиновнинг Маънавий камолот йўлларида китобидан. Мақола

7
Она-ватанга бағишланган] /О.
– 2010. – 30 июль. – Б. 19.

Шарафиддинов //Ватанпарвар.

2011

33. Шарафиддинов, О. Зиёлилик: [Атоқли адибларнинг асарлари улар умрининг бардавомлигини таъминлаши бор гап. Шу маънода устоз адабиётшунос олим Озод Шарафиддиновнинг илмий-адабий меъроси доимо катта қизиқиш уйғотиши табиий] /О. Шарафиддинов //Ўзбекистон адабиёти ва санъати. – 2011. – 7 окт. – Б. 3.

2014

34. Шарафиддинов, О. Юрагида Ватан туғёни: [Ушбу мақола Ўзбекистон халқ шоири Муҳаммад Юсуф таваллудининг 60 йиллигига бағишланган бўлиб, унинг истеъдоди, шоирлик қобилияти ҳақида] /О. Шарафиддинов //Dunyo. – 2014. – 31 янв. – Б. 3.

35. Шарафиддинов, О. Она - Ватан куйчиси: [Ўзбекистон халқ шоири М. Юсуф ҳақида] /О. Шарафиддинов //Ҳамроҳ. – 2014. – 31 янв. – Б. 3.

2019

36. Саййид, С. Устозларнинг устози: [Ўзбекистон қаҳрамони, фан арбоби, адабиётшунос олим Озод Шарафиддинов таваллудининг 90 йиллигига] /С. Саййид //Ўзбекистон адабиёти ва санъати. – 2019. – 24 май. – Б. 1-2.